

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6 — frt
Félévre » 6 mesi 3 — »
Negyedévre » 3 — 1 50 — »
2 hóra » 2 — 1 — »
Külföldre 1 évre . . . Per l'estero 8 — »

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyitlerek:
Helyetnek árszabály szerint a kiadó-
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. kiadói irodá-
ban Budapest, Vác-utca, Oppelik
H-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assu-
mono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

18 novembre 1888

Megjelenik minden vasárnap

1888. november 18

A tengeri biztosítás.

REMÉNYI ANTALTÓL.

A biztosítás mai napság egyik főalappja az egész tengeri forgalomnak. A tengeren való árumozgalmakra vonatkozó összes berendezéseknek előfeltétele a biztosítás létezése s e nélkül egyáltalán el nem képzelhető, hogyan vitessék keresztül azon óriási cseremozgalmat, amely a különböző réppartok és tengerek között szakadatlanul lebonyolítottatik. A tengeren való minden kivitelt sokszori veszélyeknek van kitéve, akár veszteség akár sérülés folytán. A tengerészeti tudomány bármily magas fokú kifejlődése, a legtekélyesebb gyakorlat és a legfeddhetlenebb körültekintés nem lesznek soha képesek a veszélyeket s az azokkal járó kockázatot eltávolítani, amelyet mindenki magára vállal, a ki egy hajót tengerre kiküld, avagy javait ez elemre rábizza. Mindamellett senki sem akarja azon árterkeket, amelyek a hajók avagy árúk képviselnek károsossá tenni s lehetőket az elemek szépselyétől függővé tenni. Az egyedüli segítséget a biztosítás nyújtja, amelynek útján ezen értékek mérsékelt áldozat alapján ismét visszaállíthatnak. A tengeri biztosítás egyik legregibb ága a biztosításnak általában, és pedig, azon okból, mivel annak kényszerű szükségessége már oly időben érvényesítette magát,

mikor a tengeren való szállítás a hajózási ismeretek gyaroló voltánál és a hajók anyagának sokkal rosszabb minőségénél fogva, a veszély különben is aránytalanul nagyobb volt. Kétségen kívüli tehát, hogy a tengeri biztosítás alkalmazása a tengeri kereskedelem fejlődésére kedvező befolyással volt és pedig kettős irányban: először mivel a vállalkozási szellem tekintettel a csökkent veszélyre nagyobb lendületet vehetett, de meg azért is, mivel a csökkent veszély a fuvardíjakra és az árakra is befolyást gyakorolt. Ott ahol nem lehet biztosítani, egy szerencsésen végrehajtott szállítvány az esetleges kárt is kell hogy fedezze, a mely, tengeri szerencsétlenségek folytán, más küldeményeknél előadhatja magát: a hajótulajdonos annál fogva magasabb fuvar követel, az a kereskedő is portékájának árát magasabbra szabja, eltekintve attól, hogy a magasabb fuvar is kénytelen számba venni.

A tengeri biztosítás, amely eleinte igen egyszerű művelet volt, lassanként igen bonyolult intézménnyé fejlődött, a minthogy ez a forgalom sokoldalúságánál fogva másként nem is történhetett. Manap nagy társaságok és elágazott intézetek kizárólag a tengeri biztosításnak szentelik magukat; az ügynökök egész serege él belőle, roppant összegek jutnak évente forgalomba díjak képeben, s a díjtétel nagyságától függ nem egyszer

valamely kereskedelmi művelet lehetőségére. A törvényhozások szabályozzák azon elvi kérdéseket, amelyek általános szempontból érvényesülnek és az elméleti tudomány épen ugy kutatja a biztosítás által teremtett jogviszonyok sajátosságait, amint hogy a gyakorlat törekszik a tett tapasztalásokat megfelelően értékesíteni.

A biztosítás valóságos életkérdés minden hajóra nézve; e gondtól csak azon kiesi járművek mentek, amelyek a parti forgalmat, a szó legszorosabb értelmében véve, közvetítik, és amelyeknél a veszély esélyei alig esnek számba, vagy amelyeknél a díjakra tett kiadás nem térülne meg. Amaz életkérdésnek kettős oldala van: egyik a hajó maga, értékének megóvhatása a biztosítás által lehetővé tétetvén, és törekvése a minél alacsonyabb biztosítási díj elnyerésére; a másik a szállító, a ki előzetettel választja ki ama hajókat, amelyek kedvező feltételek mellett biztosítvák, mivel jóvalvalóságokról tanúskodnak, és a midőn ilyeneken szállít, a maga részéről is számíthat jutányos díjszabványra.

E körülményben fekszik a hajó osztályozás ügyének nagy fontossága, mely osztályozást az úgy nevezett Veritas hivatalok és hasonló intézetek végzik. (Ilyen a Triesztben székelő Austro Ungarico Veritas is.) Az osztály, melyet egy hajó nyert fontos ismertető jelzője, minőségének igazolványa és

az, hogy mily osztályba soroztatott, vagy szerepet játszik a hajó életében. De a díjtétel is nagy szerepet játszik a hajó forgalmi költségében és beállhat azon eset is, hogy ha nem lehet kedvező feltételek mellett biztosítást kötni, ily nehézség valóságos csapásként nehezedik a hajótulajdonosokra; névszerint akkor szokott ily nehézség bekövetkezni, ha bármi okból a tengeri balesetek száma aránytalanul megsaporodott. A díjtételnek továbbá része van minden oly cikkek árában, a melyek közül bármely rövid utat tett tengeren; ezáltal a tengeri veszélyek okozta költségekhez való hozzájárulást áthárítja, a legtávolibb körökre, és ezen körülmény talán legjobban világítja meg azon fontos ágot, melylyel bir úgy a biztosítási ügy magában, mint az is, hogy az egész biztosítási üzlet jól és olcsón legyen berendezve.

A biztosításnál nem csak arról van szó, hogy a biztosítási szerződés (az úgynevezett Polizza) könnyen és elviselhető feltételek mellett köthetessék meg, hanem nem kevésbbé arról is, hogy előforduló esetben a biztosított elzárja t. i. a veszteséget való kárpotlást el is érje. Ez ugyan első pillantásra nagyon egyszerű dolognak látszik, a valóságban azonban azért oly nagyon bonyolódott, mivel az esetek számtalan felék, mivel továbbá ki kell mutatni, hogy a polizzában felsorolt összes feltételek

A „Fiume” tárczája

A Fáraók országában.

Írta: Dr. ERŐDI BÉLA.

VII.

Már gyakran megkísérlették, hogy e csodáépítményeket szétrombolják; de a vállalkozás mindannyiszor dugába dőlt; e céltalan törekvés csak jelentéktelen nyomokat hagyott rajtuk. A felső burkolat leszedésével tovább nem mehetek minden erőfeszítés dacára. Ennek köszönhető, hogy a felső síma burkolat leszedése folytán lépcsőzetessé vált Khufu piramisra mindenki feljuthat, a kinek kedve, szédüléstől ment feje, és elég erős lábai vannak hozzá. Vezetők segítségével a vállalkozás husz percz alatt sikerül. Midőn fenn voltunk és a Nilus völgye, az imponáns Kairó és a Lybiai sivatag fölött szemlét tartottunk kimondhatatlan érzés fogta el keblünket. Nem tudom, vajjon az „Iragadó” kép melyet lefesteni sem merészek, vagy a történelemnek e helyen megkövült öte-

zer éve, vagy ezekkel együtt sok más magasztos momentum hatott-e e pillanatban lelkünkre. Hogy volt e magasztosult érzetek között egy jó rész a hazaszeretettől is, azt éreztük mindnyájan, midőn a Kölesy himnuszát és a Szózatot lelkesen elénekeltük. Végre is le szállottunk a magasból; vonzott a sfinx a homoksvatagba bámoló csodás rejtegy, melynek látása földézi lelkünkbe mindaz a füres regét, melyet e szörnyről, mint élő lényről, az ó-kornak még tudós írói is mesélgetnek. A fáraók a reggeli napot, Horuszt vagy Harmakhiszt jelképezték a sfinxszel. Ez a példány a legnagyobb alakú minden sfinx között. Vonásai egyko: szépek lehettek, mikor még orra megvolt, melyet Mehemmed Ali katonai ágyugolyóik czéltábláján használtak. Előtte a gránittemplom, hatalmas kődarabokból, csak részben látható; a többlet futóhomok borítja. A nagy piramisok már régen üresek. Első felőrők a persák voltak s utánuk másokat is hajtott a kíváncsiság vagy a nép hite szerint bennök elrejtett nagy kincsek utáni vágy, hogy belsejükbe jussanak. Úrese találták a belső termeket, hol egykor az építő fáraók mummiai voltak.

A nagy terem falai simára vannak faragva, de semmi felirat, semmi kép sincs rajtuk.

Mariette pasa ebből itélve azon meggyőződésben élt, hogy a piramisok belsejét egyáltalán nem díszítették felirattal. E hitében oly csökönyös volt, hogy bár 30 évig élt a szakkarai piramisok lábánál, hol egyébként a legszebb leletek jutalmazták fáradozását, a piramisok felbontásába csak élete vége felé volt hajlandó belenyugodni. Ez ezek felbontása megdöntötte Mariette elméletét. A legszebb hieroglif feliratokat találták bennök, melyek teljes épségben voltak. Brugsch pasa, ki az egyik piramisba behatolt, örömmel közölte a meglepő felfedezést a haldokló Mariettével, a kinek e hírrel megkönnyítette utolsó óráját. E tapasztalatot okulva, Mariettenek utódja, Maspero azóta sorra vette a szakkarai piramisokat s eddigelé mindenikben szebbnél-szebb feliratokat talált, melyeken az építők fáraóra és uralkodására vonatkozó dolgok vannak részletesen leírva. A felfedezett emlékeken talált feliratok arról tanuszkodnak, hogy nem volt a világon egyetlen nép se, mely oly beszédes, oly közlékeny és

annyra iráskedvelő lett volna, mint az egyiptomi, pedig irásrendszere a huszonegy fonetikai, de annál több ideografiai jegy folytán nagyon nehézkes és bonyolult. Magában az ódai emlékekben annyi felírás van, hogy egy embernek 20 éven át reggeltől estig tartó mindennapi megfeszítő munkájára volna szükség, hogy azokat csak lemásolhasssa. Így talált anyag a tudomány számára feldolgozva és kiadva lesz. A szakkarai belsejében talált hieroglifek tiszta és szép vésete és majdnem újnak látszó tartós kifestése, míg egyrészt a roppant munkáról, másrészt a művészet fejlett voltáról tanuszkodik.

A gizehi piramisok vidékén befejezve sétánkat és üdülést is találva, elhagytuk a nagy nekropolist, ki homokot, ki egyes kődarabokat, ki meg antikákat vive magával emlékül. A gizehi és memfisi beduinok kifogyhatatlanok régiségekkel, melyekből mindig csak egyes példányokat kínálnak eladásra. Néha különösen ha nagyon mohó, de annál kevésbbé műértő vevőre akadnak, a mit jó érzékükkel azonnal kitalálnak, ásatásokat is rendeznek, melyek mindig sikeresekek; mert az eleve elásott tárgya-

fenforognak, de meg a törvények és a szokás jog szerint folytatandó eljárás miatt, de mert végre a tengeri biztosítás, mint az egész tengeri forgalom nemzetközi jellegű, és előfordulhat esetben sokszor a hajó, a rakodmány, a biztosító s a biztosított mindannyian különböző államiságú, a mely esetben ezen körülményekkel is számolni kell. Ez okból már sokszor merült fel ama gondolat, hogy a tengeri biztosítást, legalább törvényes alapját illetőleg, nemzetközileg kellene szabályozni. Ezáltal legalább ezen nehézségek lennének elhárítva, melyek a törvényhozás különbözőségéből származnak.

E gondolat valóban igen helyes, a minthogy az elméletnek általában meg van azon törekvése, hogy nemzetközi tengeri jog állítassék fel. Hanem, hogy az elmélet e törekvése mikor fog a gyakorlatban érvényesülni, az a kérdés. Manapság még sok akadály áll útjában. A kinek azonban dolga van a biztosítási ügygyel, nagyon gyakran súlyosan éri az uralkodó, sokszerű különbségekből eredő nehézségeket. A megváltást itt is, mint a tengerre vonatkozó minden ügyben, csak nemzetközi megállapodások hozhatják meg.

A tengeri biztosítási ügy különben törvények által szabályozva van Németországban, Egyiptomban, Belgiumban, Dániában, Franciaországban, Görögországban, Nagybritanniában, Olaszországban, Németalföldön, Norvégiaországban, Portugáliában, Oroszországban, Svédországban, Spanyolországban, Törökországban. Először sajnós, hogy Magyarország és Ausztria még ma is nélkülözi a biztosítási ügy végleges törvényes szabályozását, és hogy még ma is a Napóleonnak Olaszországban uralkodása idejében behozott és már egészen elavult „Co-

de de commerce* érvényes tengerpartunkon, a Mária Terézia alatti „Editto politico di navigazione“ és az osztrák polgári törvénykönyvben foglalt némely határozományok alkalmazása mellett; amely megjegyzésünk különben — fájdalom — az egész tengeri magánjogra nézve is vonatkozik. Mivel a tengeri jog törvényhozásilag szabályozva lesz, meg lesz alkotva a biztosítási ügynek is egységes jogalapja, és könnyebben be fogjuk várhatni annak nemzetközi szabályozását. Elvárjuk tehát tengerészeti hatóságunktól, hogy a tengeri jognak a törvényhozás útján való végleges megalkotását erősen fogja sürgetni, annál is inkább, mivel a mostani rendezetlen állapot nagy kárára van tengeri kereskedelmünknek.

Tengeri kereskedelmi forgalmunk.

A kikötőben összpontosuló tengeri kereskedelmi forgalmat, a bel és külföldi gőzhajózási társulatok és a magántulajdonosok gőzösei és vitorlájahajói a f. évi szept. hóban a következő arányokban közvetítették.

Behozott:

- 10 Adriagőzös: 18569 m. mázsa árut.
 - 26 Lloylgőzös: 5168 m. m., 529 db. áru.
 - 136 más gőzös: 70.858 m. m., 428 db., és 200 köbm. árut.
 - 173 vitorlás: 72754 m. m., 58630 db., és 29 köbm. árut.
 - Vitorlások (10 tonnán alúliak) 4401 m. m., 1121 db., és 293 köbm. árut.
 - A behozatal a f. évi szeptember hóban 171.753 m. m., 60.756 db., és 432 köbm. árut.
 - Az összes behozatal a f. évi január hó 1-től szeptember hó végeig 1.533.261 m. m., 1.489.248 db., és 5842 köbm. árut.
- Kivitt:**
- 11 Adriagőzös: 113659 m. mázsa, 37722 db., és 309 köbm. árut.
 - 25 Lloylgőzös: 13154 m. mázsa, 160.320 db., és 126 köbm. árut.

kat kaparták, legtöbbször pedig a boldoggá tett turistával magával kapartatták ki a homokból. Tudják jól, hogy az ilyen amateur aztán kétszeresen megfizeti azokat a tárgyakat, melyeket a saját kezeivel szedtek ki a lybnai homokból, miáltal azok becsé természetesen jóval növekszik az ő szemében. A jó arabokat nem nagyon bánja a lelkiismeret, hogy a régiségeket hullászó turistáit bolonddá tették. Ha arabul értené, talán még azt is hallhatná, hogy hátra mögött mily józú éleket faragnak arról, hogy rászédtek. A ki homokot vagy kődarabokat visz magával, megnyughatik annak tudatában, hogy a mit magával hozott az legalább eredeti.

A legszebb emlékekkel és sok hasznos tanulsággal hagytuk el Kairót. Egyiptomban levő konzuljaink, gróf Vass alexandriai és Rakovszky Béla, kairói konzul hazánkiai, kiknek sok rendbeli szivességét tapasztaltuk Egyiptomban való tartózkodásunk alatt, a pályaházhoz is kijötték, egy utolsó buncsúra. Nem kis örömmünkre és megnyugvásunkra szolgált midőn láttuk, hogy Egyiptomban monarchiánk összes képviselői magyarok. Rosty Zsigmond volt római követségi tanácsos akkor volt elfoglalandó állását Alexandriában. Gróf Vass konzul ellélenységének és lekötözött figyelmének köszönhetjük, hogy Alexandriában úgy a megérkezésnél, mint elindulásnál megfertőt minden intézkedés, hogy a kellett vámbivataltok, bérkások, bérkocsisok, és más rendbeli kellemetlen nép-

ség zaklatásaitól mentek voltunk. Ennek jótéteményeit csak mi tudtuk megbeszélni, kiknek az éle néppel máskor is volt alkalmunk találkozni. Rakovszky konzul pedig Kairóban tapintatos és erélyes fellépésével a bérkocsisok zsarolásaitól mentette meg tartságunkat. Ezen fellépése alkalmával volt alkalman tapasztalni, hogy a török nyelvet, de különösen az arabot mily tökéletesen és szépen beszéli s mily otthonos Afrikában, hol Zanzibarban való két évi hivatalos tartózkodása idején s más alkalommal is szép utazásokat tett. Bár nem Egyiptomban, de a török fővárosban és szintén monarchiánk képviselőtében működő egy másik kitűnő hazánkfiaról is hálával akarok e soramban megemlékezni. Ez a férfiú Kvassay István, ki ott létünk alatt konzuli minőségben működött, azóta azonban főkonzul lett. Hogy fiatal kora dacára ily fontos és szép állásra helyezte őt a kormány bizalma, azt mindenesetre kiváló érdemeinek és rendkívüli tehetségének köszönheti. Hogy aztán ott tartózkodásunkat kellemessé és annyira feledhetlenre tudta tenni és általa mindnyájunk tiszteletét és szeretetét tudta kivívni, ez megint szeretetre méltó modorának és gentleman eljárásának tulajdonítható. Mindnyájan örültünk, hogy magyar emberről be ily kiváló állást: én azonban kívül büszke is voltam konzulunkra, mert elmondhattam, hogy e jeles ifjúnak egykor tanára voltam. (Vége.)

135 más gőzös: 145.705 m. mázsa, 777225 db., és 539 köbm. árut.

192 vitorlás: (10 tonnán felül) 12551 m. m., 2.916.528 db., és 3442 köbm. árut.

Vitorlások (10 tonnán alúli) 3494 m. m., 22321 db., és 41 köbm. árut.

A kivitt a f. évi szeptember hóban 288.665 m. m., 3.194.116 db., 4418 köbm. árut.

Az összes kivitt a f. évi január hó 1-től szeptember hó végeig 2.159.294 m. mázsa, 31.115.504 db., és 40955 köbm. árut.

Magyar tengeri gőzhajózási vállalatok áruforgalma.

Az Adriatársulat hajó és áruforgalma.

Az Adria magyar tengeri gőzhajózási részvénytársaság hajói a f. évi október hóban az egyes kikötők szerint a következő áruforgalmat közvetítették:

Kivitt:

- Barba 314 m. mázsa, 35 köbm., Malta 309, Gibaltár 828, Ronen 46843 m. m., 44 köbm., Bordeaux 5295 m. m., 16 köbm., Antwerpen 13441, Hull 16995 m. m., 140 köbm., Grimsby 19899 m. m., Leith 38157, Glasgow 22326, London 12495, Liverpool 15361, Délamerikai kikötőkbe 708, összesen 192.941 m. mázsa

Behozatal.

- Triestből 26 m. m., Malta 5, Bordeux 1572, London 98, Liverpool 363, Hull 1969, Rio de Janeiro 21, összesen 4054 m. m.

Lisztforgalmunk.

A f. évi október hóban az Adriatársulat által szállított árukra az egyes hazai malmok és kikötők szerint a lisztből következő mennyiség esik:

Hongarialom	233.680 m. mázsa
Elő budapesti gőzmalom	97.490
Concordia	579.900
Erzsébet	131.920
Gizella	477.659
Lujza	224.319
Viktória	152.400
Egyesült	71.120
Posti molnárak és sütők	412.339
Haggenmacher	60.960
Lobmayer I. F.	91.450
Bloch József	431.670
Pannónia	281.120
István	162.560
N. Kikindai	50.800
Neumann testvérek Arad	183.600
Losonci	158.280
Pick & Fischer	111.750
Fiamei Zakaly	89.150
Bauer Lajos és társai	60.960
Freudenthal	30.230
Szathmári	20.560
Összesen	40.569 m. mázsa.

E mennyiségből az egyes kikötőkre esik: Ruen 900 m. mázsa, London 6043 Hull 331, Liverpool 11543, Glasgow 17860, Leith 2139, Antwerpen 50, Délamerika 698 m. mázsa.

A haditengerészeti véderőre vonatkozó törvényjavaslat.

A haditengerészeti szolgálatra vonatkozó törvényjavaslat a véderőről szóló javaslatok 26 g-ában vannak részletesen körül írva. E törvényjavaslat a következő:

A hadi tengerészetnél az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében részesítettek, tekintet nélkül arra, vajjon önként, avagy a felsorolásnál, vagy igazolt utóállítás útján soroztatnak be, azok a belsőidiek, kik legkésőbb azon év március hava 1-én, melyre nézve állítatnak, valamely alább elősorolt minősítettségűek binnak, nevezetesen:

- a) a kik kinevezési oklevéllel (brevetlel) ellátott kapitányok vagy hadnagyok, a kereskedelmi tengerészetnél;
- b) a kik hivátásszerű tengerészek és valamely belsőidiek tengerészeti iskola által kiállított végbizonyítvánnyal vagy valamely külföldi tengerészeti iskola elvégzéséről szóló bizonyítvánnyal binnak, a hivátásuk gyakorlatában legalább egy évig voltak hosszú járatu vagy nagy parti járatu hajókon behajozva;

c) valamely felsőbb műszaki tanítványt hallgatók; a kik a gépészeti szakra szájújk magukat;

d) valamely ipartanoda gépészeti műszaki osztályának, vagy pedig a triestti kereskedelmi és tengerészeti akadémián fennálló hajóépítészeti szakfolyamnak végzett rendes növendékei és érettségi (vég) bizonyítvánnyal binnak. Azon hivátásszerű tengerészek, a kik az utonállítást alkalmával az egyévi tényleges szolgálati kedvezmények mellett avattatnak fel, ki zárolg a haditengerészethez osztandók be. (15. §)

Az egyévi tényleges szolgálat a hadi tengerészetnél csakis államköltségen teljesítetik. Az egyévi önkéntes tengerészek, a kik a tényleges szolgálati év eltelte után az illető tényleges szolgálati évek eredményéhez képest, vagy mint 2-od osztályu tengerész-hadapródok, vagy mint állisztek a tartalékba helyeztetnek át.

A gépészeti szakbeli egyévi önkéntesek a vizsgálat letétele után mint gépész-alkalmazottak helyeztetnek át a tartalékba, és ha valamely felsőbb műszaki tanítványt a gépészeti szakból sikerrel letett mindkét államvizsgáról nyert bizonyítványt tudnak felmutatni, saját körülműkre tartalékos gépészetet és forgalmi növendékeké neveztetők ki.

Azon egyévi önkéntesek, a kik vizsgálat alkalmával az álliszti fokozatra való képesítést el nem nyerték, kötelesek még egy évet tényleg szolgálni, melynek eltelte után a vizsgára ismét jelentkezhetnek. Egyebekben a 25. § rendelkezései megfelelőleg alkalmazandók.

A fiumei kereskedelmi és iparkamarából. Nemesak a fiumei kereskedelmi és iparkamara tagjai de az ország egyéb kamaráiban is bizonyára élenk érdeklődést fog kelteni ama nagy fontosságú határozat, melyet a helybeli kamara tagjai, Osssoina és kálajosnak az a hó 15-én megtartott gyűlésen tett indítványa folytán hoztak. A király közelgő negyvenéves jubileuma alkalmából ugyanis Osssoina és kálajos indítványozta, hogy a kereskedelmi és iparkamara hivatalnokainak nyújtására 10.000 forint szavaztassék meg nyugdíj tökégyánt.

Elfogadtatott egyszersmind ama indítvány, hogy a felsőge a király életnagyságú művészeti arcképe, valamely kiváló hazai festő által a kamara üléstermő részére elkészíttessék.

Végül még ama indítványhoz is hozzájárult a kamara, hogy a jubileum alkalmából, ha ugyan a felsőge legmagasabb jóváhagyásával találkozik e hatóság, egy megállapítandó módon fejhezse ki a díjat.

Anyugdíj kérdés alkalmából nem mulasztarjuk elamasajátásagos körülmény fölémlítését, hogy a nyugdíjszabályzat szerint, a nyugdíjazott kamarai hivatalnok csak az esetre tarthat igényt a nyugdíjra, ha egyéb foglalkozást nem űz. Mi ez előírásat legalább is nem tartjuk igényt a nyugdíjra, ha egyéb foglalkozást nem űz. Mi ez előírásat legalább is nem tartjuk igényt a nyugdíjra, ha egyéb foglalkozást nem űz. Mi ez előírásat legalább is nem tartjuk igényt a nyugdíjra, ha egyéb foglalkozást nem űz.

F. kereskedelmünk érdekében.

Nagyszabású intézkedések történtek és történnek folyton a fiumei kivitt, és különösen a fiaművek kivittle érdekében. — Baross Gábor közmunka és közmunka és közlekedési miniszter, a fiumei kormányfő s ennek élén gróf Zichy Ágosttal egyetértőleg vaskövetkezetességgel valósítják meg ama nagyüzeti tervezeteket, melyek a magyar tengeri kereskedelem s ezzel kapcsolatosan a magyar kikötő város érdekében elvileg már előzetesen megállapítva vannak. És megvalósulnak e tervek a kicsinyes tekintet, az előítéletek figyelembe vétele nélkül, kézzel fogható sikerrel, mint ezt például a Delta, s a Seltát a kikötő várossal összekötő vasutnál már is láthatjuk. — A fiumei közvélemény melynek egyrésze oly hűvesen ellenzette e nagyszabású műnek létesítését, ma már nem csekély önzérettel látja abban a kikötő város gyors fejlődésének egyik hatalmas tényezőjét. — E nagyszabású intézkedések következményképek fakeserkedelmünk már is észrevehető lendületnek indul. Logujában ismét egy jöhírnevű magyarországi cég (Neuberger és fia) széles körre tervezett szállításiával fog nagyban hozzájárulni a fiumei költő egyik fontos forgalmi ágának a falgaramok emeléséhez. És habár sajnósan kell konstatálnunk ama körülményt, hogy e céget, mint értesülünk, rajta kívül eső okokból, a helyett, hogy Fiumében állit-

hatott volna egy gőzfűrésztelepet, Horvátországban létesítette azt.

A cég mint hírtük, a Deltán akarta a gőzfűrésztelepet fölállítani, e helyett azonban a susaki területre lett utalva s így történt, hogy a tervezett fűrésztelep F. u. me helyett egybeült létesült.

Nem ismeretlenek előttünk ama valóban nagy nehézségek, melyeknek megoldása a talajviszonyok mostohasága folytán, méltán ad gondot úgy a kormányoknak, mint a kormányzat lelkiismeretes fiúinak közegének. Azt hisszük azonban hogy a nagy célt, t. i. hogy Fiumét nemcsak egy nagy transzito kikötővé, de egy hatalmas kereskedelmi központtá, kereskedelmi várossá is emeljék, csak úgy érhetjük el a legnagyobb bizonyossággal, ha a Fiuméba letelepedni szándékozó cézgekkel szemben, a kormányunk által több ízben tapasztalt és áldozatkészséges jó szándékok gyorsan meg is valósulnak.

Örömmel étesülünk egyttal, hogy a Neuberger cég, mely csak nemrégiben egy nagyobb erdőterületet szerzett meg Horvátországban, az itt nyert faanyag nyers földolgozására egy nagyobb gőztelepet szándékozik a Deltán fölállítani, s hogy az eszme, mely az illetékes körök részéről kedvező fogadtatásra talált, alig fog oly akadályokba ütközni, melyek annak megvalósulását késleltetni fogják.

—g. —f.

A város atyák üléster-méből (nov. 16.) A f. évi november hó 16-kán megtartott képviselőtestületi közgyűlés legérdekesebb tárgyat a municipium 2-od alelnökének választása képezte.

A közgyűlésen gróf Zichy Ágost kormányzó is megjelent, s fogadtatására Corossacz és Poschlich képviselőtestületi tagok küldettek ki. — Alig foglalta el gróf Zichy kormányzó az elnök székét, az alapszabályok értelmében megkezdődött a szavazás, melynek eredményeképp: *Mohorich* Emidio 30, *Dr. Gellelich* Miklós 10, *Ossinich* Lajos 4, *Dr. Dall'Asa* Szaniszló 2, és *Segnan* Ferencz 1 szavazatot nyertek.

Az elnököl kormányzó által kinyilvánított választási eredményt, mely szerint a municipium 2-od alelnökének *Mohorich* Emidio választatott meg, a képviselőtestület tagjai általános helyesléssel fogadták.

Mintán *Mohorich* Emidio megköszönte a bizalmat, gróf *Zichy* Ágost ugyancsak Corossacz és Poschlich képviselőtestületi tagok kíséretében eltávozott, s az elnöki tisztet ismét *Cotta* polgármester vette át.

Az alelnök választást megelőzőleg *Cotta* polgármester meleg szavakban emlékezett meg *Miksa* bajor herczeg, királyasszonyunk édes atyjának elhunytáról; a gyászbeszédet a képviselőtestület tagjai fölállva hallgatták meg, s elhatározatották, hogy az uralkodó családnak a város részvénytulajdonosokat küld.

Városi színház.

A „Carmen” gyönyörű és ritka művészettel lefolyt előadása után a múlt szombaton került színe az „Alarcos bál”. A „Carmen” szereplőt *Rosegger* vállalkozó újabb erővel egészítette ki, s minden lehetőt elkövetett, hogy az „Alarcos bál” előadása, méltó folytatása legyen ama ritka sikernek, melyet a „Carmen”-nel elért. — Hogy az eredmény nem volt oly kitűnő, ennek oka egy-két főbb szereplőnek gyöngéd kedéséből származó nagyobb összehangolat hiányának tudható be. — *Salto* tenoristát, ki a „Carmenben” annyit tapsot aratott, ezúttal föltűnő gyöngédkedés gátolta meg egy nagyobb siker előzésében. — Az új primadonna *Calderazzi* asszony hatalmas hangnnyal rendelkezik, kár azonban hogy az egyfés szereplők ép emiatt nem tarthattak vele lépést. — Kiváló sikert aratott *Cisterna* művésznő, ki a „Carmenben” kifejtett kedves alakítása után, az „Alarcos bál”-apról szerepében kitűnő előadásával annyira tetszett a közönségnek, hogy egy-egy részletet ismételnie kellett. *Fie-gua* az új bassista kellemes hanggal bír s föllépése minden esetre elfogynyel van a darab előadásának művészi értékére. — Kiváló dícséret illeti a zenekar jeles igazgatóját *Gialdino Gialdini*, ki az előadás zenei részében ritka tökélyt fejtett ki, s így a közönségnek ismételt elismerésével találkozott. — A *Gialdini* zenekara a legjobb, melyet eddig a színházban meg hallgatni alkalmunk volt. — A színpadi díszítések, és a jelmezek szépek és megfelelőek voltak.

A tegnapi e hó (17-ki) előadása a „Marian-nacci” lépett fel sikerrel. Ezen az előadás ról azonban lapunk legközelebbi számában emlékezzünk meg.

Különféle hírek.

Kinevezés. Laszloviés pénzügyi fogalmazó a f. u. m. kir. adófelügyelőségénél a központi m. kir. dolmányjövődéki igazgatóság-hoz II. oszt. fogalmazóvá, *Dr. Heim E. Vilmos*, ki esküem régebben távozott el városunkból, hová a dolmányjáv tanulmányozására a központi m. kir. dolmányjövődéki igazgatóság-hoz I. oszt. fogalmazóvá neveztetett ki.

Személyi. *Mare A.* a m. kir. államvadász zagrabi förlégyelője, ki néhány napon át hivatalos ügyekben városunkban időzött a ma reggeli vonattal Zágrába utazott. — A montenegrói udvar néhány főbb tisztviselője, *Nikita* fejedelem „Sybil” nevű hajóján kikötőnkől visszautaztak Cetinjébe. — *Fuchs* Rudolf az osztrák-magyar Monarchiának főconsula Zanzibarban, városunkban időkint *Zichy* Ágost gróf kormányzó vendége holnapindul Zanzibarba.

Küldöttség a f. u. m. kir. államvadász zagrabi förlégyelője, ki néhány napon át hivatalos ügyekben városunkban időzött a ma reggeli vonattal Zágrába utazott. — A montenegrói udvar néhány főbb tisztviselője, *Nikita* fejedelem „Sybil” nevű hajóján kikötőnkől visszautaztak Cetinjébe. — *Fuchs* Rudolf az osztrák-magyar Monarchiának főconsula Zanzibarban, városunkban időkint *Zichy* Ágost gróf kormányzó vendége holnapindul Zanzibarba.

A Giardino Pubblico díszítése. Örömmel veszünk időközönként tudomást a földművelési bizottság folytonos tevékenységéről, melyet az *Gellelich* János elnöki tete alatt kifejt. A legutóbbi napokban ismét egy becses küldemény érkezett meg e bizottság megrendelése folytán Cannesből (Franciaország) a legszébb példányú exotikus növényekkel. A küldeményt a „Superbo” nevű magyar bark szállította Fiuméba, hogy a ritka szép növényekkel. — *Wellingtonia*, *Magnolia Grandiflora*, *Caprusus Larosomiana* stb. a szép népkert díszesebbé tétessék. Méltó dícséret illeti meg a bizottsági elnökön kívül, *Mozog* Istvánt a bizottságnak e tevékeny tagját is, ki szintén különös gondot fordít mindenkor arra, hogy a kikötő város díszsége minél gazdagabbá tétessék.

Tombola a Mária árvaház javára. A Mária árvaház javára tervezett tombolájának a kedvezőtlen idő folytán a jövőárasnap fog megtartani.

Választások a városi képviselőtestület körében. A városi képviselőtestület hiányzó tagjainak pótválasztása a jövő évi január hó első napjában fog megtörténni. A választók névsorát a városi hatóság már közzétette, a az esetleges reklamációk e hó 14-kétől bejárólag a f. évi december hó 26-káig a választók által megtehetőek lesznek.

Az ideiglenes vasuti tárház, melynek elkészítését a m. kir. állami vasutak igazgatósága csak rövid idő előtt rendelte el, néhány nap előtt elkészült. A nagykiterjedésű tárház, mely fából van építve, összesen 5000 vagon árnt képes befogadni.

Dr. Holub fölolvásásához. A jeles atíkaik a azó, *Dr. Holub* Emil mint hírlík, e hó 6-kán tartotta meg fölolvásását a f. u. m. kir. állami vasutak igazgatósága csak rövid idő előtt rendelte el, néhány nap előtt elkészült. A nagykiterjedésű tárház, mely fából van építve, összesen 5000 vagon árnt képes befogadni.

Dr. Holub fölolvásásához. A jeles atíkaik a azó, *Dr. Holub* Emil mint hírlík, e hó 6-kán tartotta meg fölolvásását a f. u. m. kir. állami vasutak igazgatósága csak rövid idő előtt rendelte el, néhány nap előtt elkészült. A nagykiterjedésű tárház, mely fából van építve, összesen 5000 vagon árnt képes befogadni.

Kormánynak és a szabadkikötők merszüntésére vonatkozó törvényjavaslat. A magyar kereskedelmi kormány a f. u. m. kir. állami vasutak igazgatósága csak rövid idő előtt rendelte el, néhány nap előtt elkészült. A nagykiterjedésű tárház, mely fából van építve, összesen 5000 vagon árnt képes befogadni.

Tüntetés a zenekedvelők egyesületének elnöke mellett. Az ének és zenekedvelők f. u. m. kir. állami vasutak igazgatósága csak rövid idő előtt rendelte el, néhány nap előtt elkészült. A nagykiterjedésű tárház, mely fából van építve, összesen 5000 vagon árnt képes befogadni.

Kereskedelmi hírek. **Dongakivitelünk.** A f. u. m. kir. állami vasutak igazgatósága csak rövid idő előtt rendelte el, néhány nap előtt elkészült. A nagykiterjedésű tárház, mely fából van építve, összesen 5000 vagon árnt képes befogadni.

A déli vasut gyorsvonatai. A déli vasuti budapest-pragerhoi vonalán közlekedő gyorsvonatokat használó utazó közönség igen örömdetes meglepetésben részesült az által, hogy ezen vonatok fojto hó 8-ika óta az eddig használatban volt fülkés-kocsik helyett, csakis kényelmesen berendezett, closettall ellátott I. II. és III. osztályú belközlekedésű kocsikból állítják össze. — A déli vasut igazgatósága ezen intézkedés által elismerésre méltó módon tanujelét adá azon törekvésének, az utazó közönség szükségleteinek és kívánásainak eleget tenni. — A hosszabb utazásokra annyira kedvelt folyosós kocsik, melyek a gyorsvonatokkal Fiuméba és Triestbe közvetlenül utazók részére már ekkoráig is forgalomban voltak, ezen vonatoknál továbbra is besorozva maradtak. Ezen gyorsvonatok, melyek nagy s igen erősen épített futárvonati magdonyok által vitetnek s gőzfűtéssel, valamint villamos ájtáró jelzővel szerelvények fel, immár megfelelnek minden modern követelménynek.

Német alföld osztrák-magyar vasuti kötelek. F. é. október 4-én 71789 CII a szám alatt kelt hirdetésünk kapcsán közhírre teszszük, hogy az 1887 évi május 1-je óta érvényes németalföld-osztrák-magyar köteleki díjszabás és pótlekaiában foglalt díj tételek nem folyó évi október 15-étől, hanem csak november 1-jétől kezdve alkalmaztatnak rövidítettlenül. Az 1888. évi október 15-31-ig terjedő időben a rövidítettlen díjtételek falkalmazása mellett elszállított küldemények után bevételezett szállítási díjtöbbletek felszólamlás esetében vissztérítés utján megtérítetnek.

Tengerészeti hírek.

Egy osztrák-magyar bark veszedelme. A „Robert” nevű o. m. bark, mely e hó 9-kén érkezett meg Janinából Triestbe, kicsibe mult, hogy a bora dülének áldozatul nem esett. Az erős szél ugyanis nagy erővel sodorta a horgonyra kötött hajót a világító torony közelébe, mely köhányszó, szerencsére azonban a horgonyok ismét kedvező talajra akadtak, s így a hajó a biztos összetartástól megmenekült. A bora különben egyéb károkra is okozott Triestben. Lehetetlen tette a rakodást, a hajóforgalmat stb. Fiumében ellenben, a bora dacára, a hajóforgalom körül nem merült akadály.

Az osztrák-magyar Lloyd forgalmi bevételei 1888. évi szept. hóban 823.807 ft. 157.406 utmértföld mellett, a forgalmi bevételek 1887. évi szept. hóban 748.902 ft. 152.211 utmértföld mellett, tehát 1888. évi szept. hóban több 74.965 forinttal, 5.195-ftől több utmértföld mellett. Forgalmi bevételek 1888. évi szept. hó végéig 5.112.869 forint, 1.312.485 utmértföld mellett, forgalmi bevételek 1887. évi szept. hó végéig 5.365.453 ft. 1.290.221 utmértföld mellett, tehát 1888. évi szept. hó végéig 77.429 ft-tal több, 25.261-gyel több utmértföld mellett.

Mócs Zsigmond

felelős szerkesztő

!! Előnyös pénzkölcsön !!

Előnyös pénzkölcsönt nyerhetnek oly önálló egyének, kik évi rendes lakással bírnak, s rendes állással vagy jövedelemmel bírnak; és pedig **iparosok, kereskedők, hivatalnokok, katonatisztek, magánzók, földbirtokosok** stb. kik a körülményekhez képest

50 frttól 1000 frtig

terjedhető, kisebb *havi* vagy *három havi* részletekben visszafizethető 6%-kos kölcsönt kaphatnak. Telekkönyvi betáblázásra 4 1/2 és 5% förtlesztésre, vagy e nélkül

STEINER G. A. Budapest

Gróf Károlyi utca 12. Levélbeli megkeresések hez három darab 5 ros levé bélyeg csatolandó.

„VENDEGLŐSÖK LAPJA“

mely a hazai szállodások, vendéglősök, kávézók és pincérek 16 szakbeli intézetének **hivatalos közlönye**, új évtől fogva ötödik évfolyamába lépett.

Előfizetési ára: egész ávre 6 fit, félévre 3 fit, negyedévre 1 50 kr. Az előfizetési pénzek **Ihász György** szerkesztő és kiadó nevére, Budapest, VIII., Népszínház-utca 13. sz. a. küldendők.

FAIRBANKS-MERLEGEK

Az egész világon a legtökéletesebb-neke ismerte mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, rendkívül érzékenyek és tolosúlylyal vannak ellátva.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelő süknel fova az összes világkiállításokon első díjat nyert legkittünőbb merlegek.

A jutányos árakban — melyek súlyokkal számított tizedes mérlegek

árainál nem magasabbak — a hitelesítés, csomagolás és vasutára való feladás költségei befoglalatnak. Gazdasági székér- és zsák-mérlegeink valamint márhámérlegeink a legkedveltebb mérleg-szerkezetek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.

Cim: Osztr.-magy. Fairbanks-társaság mérleg- és gépgyára Jhon Block vezérigazgató.

BUDAPEST, Andrássy-utca 23.
Árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál a központi iroda: Gyár: Ujpest-K.-Meyer.

5114
1888 sz.

HIRDETMÉNY.

A nagytekinetű m. kir. dohányjövődéki központi igazgatóságnak a f. évi november hó 6-kán 14027 szám alatt kelt rendelete folytán alólított m. királyi dohánygyár igazgatósága közhírré teszi, hogy az 1889 évi szükséglet fedezése céljából, a fiúmei m. kir. dohány részére szállítandó kemény és puha fadeszkák szállítására a f. évi november hó 26-kán délelőt 11 órakor versenytárgyalás tartatik.

Az írásbeli és 50 kros bélyeggel felszerelt zárt ajánlatok a mondott határidőig ugyanezen a fiúmei m. kir. dohánygyár-igazgatósághoz nyjtandók be.

A szállítandó tárgyak mennyisége és minősége a következő:

9000 db fenyőfa deszka	3.8 m. hosszú	2 m. vastag	21.1 cm. széles
6000 " " "	3.8 " "	2 " "	26.3 " "
5000 " " "	3.8 " "	2 " "	31.6 " "
20000 " " "	3.8 " "	13 " "	21.1 " "
30.000 " " "	3.8 " "	13 " "	26.3 " "
10.000 " " "	3.8 " "	13 " "	31.6 " "

500 db. bükkfadeszka 2 méter hossza, 0,6 méter vastag, és 28 cm. széles.
250 köbméter tölz bükkfa 1 méter hosszúságban.

40 db jávorfa 4 méter hosszú 5,3 cm. vastag, és 27 cm. széles.
70 db. fenyőfa padló 4 m. hosszú 5,3 cm. vastag és 27 cm. széles.
30 db. fenyőfa padló 4 m. hosszú 4 cm. vastag, és 27 cm. széles.

3000 db. fenyőfa 4 m. hosszú 2,6 cm. vastag, és 27 cm. széles.
600.000 kilogramm kőszén.

400 darab nagy abrónes 3-3 1/2 méter hosszú 2 cm. vastag.
90.000 darab kis abrónes 1 1/2-2 méter hosszú 1 1/2 cm. vastag.

Az itt adatok a megközelítőleges mennyiséget jelentik.
A deszkák és padlók árai daraboként, nem pedig köbméterenként jelölendők meg.

Az árlejtésre vonatkozó részletesebb feltételek, a helybeli m. kir. dohánygyár igazgatóságánál a hivatalos órák alatt tudhatók meg.

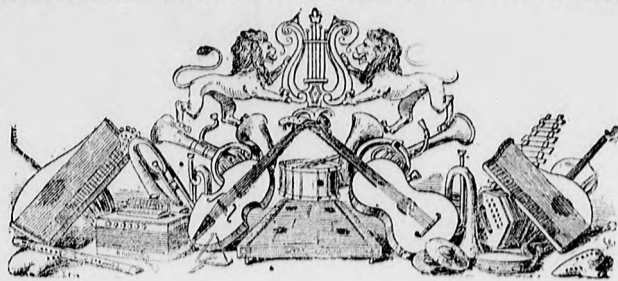
A zárt ajánlatok a nevezett gyárnak igazgatóságához a legkésőbb a f. évi november hó 26-kán d. e. 11 óráig benyújtandók. A távirati úton érkezett, vagy az oly ajánlatok, melyek a jelzett határidőn túl érkeznek be, figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli zárt ajánlatokhoz, állami értékpapirokból, vagy más alkalmas értékekből álló 10%-os bányapénz melléklendő.

Az ajánkozók kötelesek ajánlataikban kijelenteni, hogy a versenytárgyalás feltételeinek minden részletét alaposan ismerik, s hogy azoknak magukat feltétlenül alávetik.

FIUME 1888 november 9. **A fiúmei m. kir. dohánygyár igazgatósága.**

Kiadótulajdonos: MÓCS M.

Stenberg Armin hangszergyáros, Budapesten, kerepesi ut 36.

(a Rokus-kórházzal szemben.)

Mindenemű hangszerek, harmonika és harmonium gyára és legnagyobb választékú rakara. Valódi orosz és belöldi húrok. — A legújabb feltunést keltő mechanikai szalon-hangszerek, mint Ariston, Harophon, Orpheus, Simphonion, Phoenix foraktára.

200 képpel díszít a nagy hangszerekatalogus kirádmata ingyen és bérmentve küldetik. Harmonikával külön díjgyűjtő kézenlő

Legújabb!!! Harmonikafuvola 12 billentyűvel, kellemes hangokkal, mely azonnal megtanulható és játszható. — Igen kedves mulatóeszköz bár ki részére. Ára 2 fit. Hangszerek javítása jótányosan teljesítettik — Ónaston, Hangszerek újra becsesrítettnek.

Funck A.

fényképészeti műtermé-
ben mellképek, kabinet-
alakok, csoportfolyvételek
stb. a legpontosabban eszközöltetnek.

Műtermem: **Adamichtér.**

Valódi szmirnai szőnyegek

gazdag keleti szí-
nezéssel a legdú-
sabb vászsték-
ban és fölötte ol-
esó árakon, kap-
hatók

Macchioro

üzletében **FIUME-CORSO.**

Kiadó

Egy csinos hónapos szoba
a II emeleten, külön bejáratfal
kiltással a tengerre.

Chahada Testvérek

GYÁR: **BUDAPESTEN** RAKTAR: **IV. Szévtátró 8. sz.**
VI. Dohány utca 32. IV. Szévtátró 8. sz.

Telefonösszeköttetés.

Van szerencsénk tisztelt vevőinkkel tudatni, miszerint ujonnan berendezett műszaki osztályunkban mindenemű posta, gőnyölő ruhásokon és bőrdmálványokon kívül,

Mintapalaczkok fotokja

gyártását a legtökéletesebb gépezetekkel gőzerőre randéztük be. Ennekfogva minden más külföldi gyártmányt tiszta ki-
vetében felülmulja és legmelegebben ajánlhatjuk bor, cognac és különféle olaj minták szállítására.

Kivonatra szolgálunk árjegyzékkel ugy összes ládánk-ról valamint mintapalaczk-fatokokról is.

Megrendelések közvetlenül gyárunkba VI. Dány utca 32. intézendők.

BATTARA PÉTER kő- és könyomdája.